

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора Назимка Єгора Сергійовича на дисертацію Попова Костянтина Олександровича на тему «Доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації», представлену до захисту у разову спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми

Розвиток України відбувається в умовах глибоких соціально-економічних і безпекових трансформацій, що супроводжуються структурною модернізацією економіки, інтеграцією до глобальних ринків, активізацією фінансових потоків та розширенням корпоративного сектору. Перехід від моделі переважання державної власності до змішаної ринкової економіки спричинив істотне зростання кількості юридичних осіб різних організаційно-правових форм і суттєве посилення їх ролі у сфері господарського обігу, публічних закупівель, фінансових операцій, міжнародних економічних зв'язків та корпоративного управління. Водночас концентрація значних матеріальних ресурсів, активів і управлінських повноважень у межах юридичних осіб об'єктивно зумовила підвищення ризиків їх використання як інструментів учинення кримінальних правопорушень. За таких умов юридична особа постає не лише як учасник цивільних і господарських правовідносин, а й як суб'єкт, діяльність якого може бути пов'язана з кримінально-протиправними посяганнями, що актуалізує потребу в ефективних публічно-правових механізмах реагування.

Разом із тим традиційні види юридичної відповідальності виявилися недостатніми для належної протидії системним і організованим зловживанням, які вчиняються від імені або в інтересах юридичних осіб. Саме це зумовило формування в національній правовій системі особливого правового режиму — застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру, що знайшло нормативне закріплення у розділі XIV-1 Кримінального кодексу України, відповідних положеннях Кримінального процесуального кодексу України та спеціальному процесуальному порядку, передбаченому главою 37-1 КПК України.

Однак упровадження цього інституту виявило низку суттєвих теоретичних і практичних проблем. Ідеться, передусім, про недостатню

визначеність нормативної регламентації, відсутність усталених стандартів доказування зв'язку між діянням фізичної особи та діяльністю чи інтересами юридичної особи, а також неповну конкретизацію процесуальних механізмів реалізації відповідних заходів, у тому числі спеціальної конфіскації. Аналіз правозастосовної практики свідчить про поодинокість випадків застосування таких заходів, що вказує на обмежену ефективність функціонування цього інституту та недостатній рівень його використання у слідчій, прокурорській і судовій діяльності.

Зазначене значною мірою пояснюється складністю предмета доказування у відповідних кримінальних провадженнях, який охоплює не лише встановлення факту та правової кваліфікації суспільно небезпечного діяння, а й доведення специфічного зв'язку юридичної особи з його вчиненням, визначення виду та меж заходів кримінально-правового характеру, обґрунтування їх пропорційності, а також забезпечення реального виконання судового рішення. Саме тому дослідження особливостей доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації набуває особливої наукової та практичної значущості. Його спрямовано на формування цілісного наукового підходу до процесуального доказування у цій категорії проваджень, удосконалення нормативної моделі правового регулювання та вироблення науково обґрунтованих рекомендацій, покликаних підвищити ефективність правозастосовної діяльності, забезпечити правову визначеність і зміцнити гарантії справедливого судового розгляду.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Науковий рівень дисертаційного дослідження та наукових публікацій К. О. Попова відповідає вимогам, що висуваються до робіт на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Робота відповідає сучасним міжнародним та національним стратегічним орієнтирам удосконалення системи кримінального правосуддя та зміцнення верховенства права й виконана відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019), Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023); Стратегії боротьби з організованою злочинністю (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року № 1126). Крім того, дослідження відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок МВС України на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 р. № 454), 2025–2029 роки (наказ МВС України від 21 травня 2024 р. № 326).

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у семи наукових публікаціях, з яких чотири опубліковано у наукових фахових виданнях України, три тези доповідей на науково-практичних конференціях. Вони відображають наукову новизну обраної К. О. Поповим теми.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

Дисертація є одним із перших у вітчизняній юридичній науці комплексним дослідженням теоретичних і праксеологічних засад доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, у якому на основі аналізу чинного законодавства і правозастосовної практики розв'язано низку проблем прикладного характеру, пов'язаних із реалізацією процесуальних повноважень під час досудового розслідування та судового провадження.

Ціла низка результатів і висновків, які з них слідують, були отримані вперше і мають достатній ступінь наукової новизни, зокрема:

– на засадах комплексної концепції кримінального процесуального доказування встановлено, що у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації основними видами засобів доказування виступають: (а) підстави як фактичні кримінально-правові та кримінальні процесуальні дані; (б) докази як процесуальна єдність підстав та їх джерел (документи, показання, речові й електронні докази, висновки експертів); (в) процесуальні способи одержання та перевірки доказів (витребування, отримання та тимчасовий доступ до речей і документів; ознайомлення з матеріалами провадження; призначення ревізій і перевірок; слідчі (розшукові) дії; залучення спеціаліста) з можливістю застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді обмеження;

– систематизовано підстави застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру на: 1) кримінально-правові (загальні), які визначають матеріально-правову можливість застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру; 2) кримінальні процесуальні (спеціальні), які визначають процесуальну можливість здійснення провадження у спеціальному порядку щодо юридичної особи;

– обґрунтовано необхідність нормативного закріплення в окремій кримінальній процесуальній нормі (ст. 91-1 КПК України) переліку обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, з передбаченням обов'язкового встановлення: факту вчинення кримінального правопорушення та підстав застосування відповідних заходів; організаційно-правової форми юридичної особи; статусу

та обсягу повноважень особи, яка діяла від імені та/або в інтересах юридичної особи; характеру, способу та правової кваліфікації кримінального правопорушення відповідно до ст. 96-3 КК України; ступеня тяжкості кримінального правопорушення та реалізації злочинного наміру; наявності, характеру і розміру неправомірної вигоди; вжитих юридичною особою заходів внутрішнього контролю; причинно-наслідкового зв'язку між діями уповноваженої особи та наслідками для юридичної особи; підстав для звільнення від застосування заходів кримінально-правового характеру або закриття провадження; майнового стану юридичної особи;

– запропонований типовий алгоритм процесуальних дій у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації на початковому етапі розслідування: внесення слідчим, прокурором відомостей про юридичну особу, щодо якої можуть застосовуватися заходи кримінально-правового характеру до ЄРДР; кваліфікація виявленого кримінального правопорушення; отримання речей і документів шляхом проведення невідкладних та першочергових процесуальних дій у певній послідовності (витребування речей і документів, призначення та проведення ревізій і перевірок; тимчасовий доступ до документів, огляд, обшук, арешт майна) та складання відповідних протоколів; закінчення досудового розслідування;

– розкрито особливості процесу прийняття судового рішення про закриття кримінального провадження у підготовчому судовому засіданні щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації шляхом виокремлення основних етапів: з'ясування обставин провадження та встановлення підстав закриття; попередня підготовка рішення з визначенням критеріїв і меж його прийняття та оцінка відповідності завданням кримінального провадження; прийняття й належного процесуального оформлення ухвали з тлумаченням норм матеріального і процесуального права.

Заслужують на увагу й такі концептуальні положення, зокрема щодо визначення засобів кримінального процесуального доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації як системи взаємозалежних і взаємопов'язаних процесуальних механізмів, які мають пізнавально-практичний та розумовий характер, застосовуються уповноваженим кримінальним процесуальним законом суб'єктом з метою збирання, перевірки, оцінки доказів щодо застосування засобів впливу, що не є покаранням/формою кримінальної відповідальності, але тягнуть негативні для юридичної особи наслідки майнового, компенсаційного чи організаційно-правового характеру в межах квазікримінальної відповідальності або унеможливають їх настання через передбачені законом передумови, підстави та умови.

Варто відмітити й концептуальний підхід до визначення підстав застосування до юридичних осіб спеціальної конфіскації, що передбачає наявність неправомірної вигоди або створення умов для її отримання, а також встановлення причинно-наслідкового зв'язку між майном і кримінально протиправним діянням; наукового розуміння початку доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації як спеціального процесуального режиму, який формується з моменту виникнення передбачених законом підстав для залучення юридичної особи до кримінального провадження шляхом: а) вручення уповноваженій особі юридичної особи повідомлення про підозру у вчиненні злочину від імені та/або в інтересах цієї юридичної особи у випадках, передбачених ч. 8 ст. 214 КПК України, що зумовлює необхідність обов'язкового відображення у змісті повідомлення про підозру фактичних обставин, які підтверджують зв'язок інкримінованого діяння з діяльністю юридичної особи; б) повідомлення слідчим або прокурором юридичної особи про внесення відповідних відомостей до ЄРДР, що забезпечує набуття нею процесуального статусу та реалізацію передбачених КПК України прав і обов'язків. .

Не можна й оминути увагою окреслені подальші напрями досліджень, а саме наукові дослідження проблем застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, які засвідчили не лише фрагментарність висвітлення предмета, меж і стандартів доказування у відповідній категорії кримінальних проваджень, а й відсутність цілісної концептуальної моделі, що забезпечувала б узгодженість матеріально-правових підстав кримінально-правового впливу з кримінальними процесуальними механізмами їх реалізації в контексті європейської інтеграції та гармонізації національного кримінального процесуального законодавства; з урахуванням іноземного досвіду, аргументи щодо запровадження процесуальних гарантій юридичної особи як самостійного суб'єкта доказування у кримінальному провадженні шляхом реалізації права на подання доказів, оскарження рішень та участі у доказуванні обставин, пов'язаних із застосуванням спеціальної конфіскації (Іспанія, Франція); процесуального порядку застосування конфіскації у третіх осіб (США).

Результати дисертаційного дослідження опубліковані у фахових виданнях України, а також представлені у вигляді доповідей на науково-практичних конференціях. Публікації повністю відповідають предмету дослідження і вирішують завдання, що були поставлені в дисертації. Отримані висновки й результати автора з відповідної тематики запропоновані до впровадження в профільних закладах вищої освіти України. Таким чином, дисертаційне дослідження Попова Костянтина

Олександровича виконане на достатньому науково-методичному і методологічному рівнях.

Результати і положення дисертації, які виносяться на захист, відповідають всім вимогам щодо здобуття ступеня доктора філософії, є обґрунтованими та логічними, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Обґрунтованість результатів дослідження, положень та висновків дисертаційної роботи Попова Костянтина Олександровича не викликають жодних зауважень. Вони логічно витікають із тексту дисертаційного дослідження та базуються на власних судженнях автора, зібраних матеріалах, їх аналізі та узагальненні. Подані пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства України оформлені належним чином, мають важливе теоретичне та практичне значення.

Емпіричну базу дослідження становлять результати опитування 55 прокурорів, 80 слідчих Національної поліції України та 45 суддів; аналітичні узагальнення Офісу Генерального прокурора, Державної судової адміністрації України, Національної поліції України, Бюро економічної безпеки України, а також матеріали судової практики, розміщені в Єдиному державному реєстрі судових рішень України, щодо ухвалення судами вироків у частині застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації й постановлення слідчими суддями ухвал у кримінальних провадженнях за участю юридичних осіб.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

У ході виконання дослідження застосовано комплекс загальнонаукових та спеціально-юридичних методів наукового пізнання, використання яких забезпечило досягнення поставленої мети та реалізацію завдань, пов'язаних із з'ясуванням особливостей доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, зокрема: діалектичний – використано для комплексного дослідження інституту застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації у взаємозв'язку з розвитком кримінального процесуального законодавства, еволюцією доктринальних підходів до доказування та практикою їх реалізації у кримінальному провадженні, а також для формування узагальнених висновків до розділів і дисертації загалом; історико-правовий–

застосовано під час з'ясування сучасного стану наукової розробки відповідної проблематики у вітчизняній кримінально-процесуальній науці; формально-юридичний (догматичний) – використано для аналізу норм кримінального та кримінального процесуального законодавства, що регламентують підстави, умови та порядок застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру і спеціальної конфіскації, а також правові засади доказування у відповідних кримінальних провадженнях; порівняльно-правовий (компаративістський) – застосовано для дослідження іноземного досвіду кримінально-правового реагування на правопорушення, вчинені від імені або в інтересах юридичних осіб, зокрема щодо застосування заходів кримінально-правового характеру та інституту конфіскації активів, а також для оцінки можливостей імплементації позитивних елементів такого досвіду у вітчизняну правозастосовну практику; системно-структурний – використано для дослідження структури предмета доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, а також для визначення значущих кримінальних процесуальних обставин, що підлягають встановленню у таких провадженнях; формально-логічний та моделювання – застосовано під час дослідження процесуальних механізмів збирання, перевірки та оцінки доказів у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, зокрема для визначення специфіки доказування шляхом проведення процесуальних дій під час досудового розслідування та розкриття особливостей доказування під час судового провадження.

Таким чином, використання зазначеного комплексу методів наукового пізнання забезпечило системний і комплексний підхід до дослідження проблем доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, що дозволило сформулювати науково обґрунтовані висновки та пропозиції, спрямовані на вдосконалення кримінального процесуального законодавства та правозастосовної практики.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Сформульовані і аргументовані у дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері – для подальшого розроблення наукових проблем доказування у кримінальних провадженнях;

– правозастосовній діяльності – під час удосконалення кримінального процесуального законодавства України, а також у практичній діяльності органів досудового розслідування та прокуратури з метою розроблення і

вдосконалення відомчих нормативно-правових актів та підготовки методичних рекомендацій;

– освітньому процесі – під час підготовки та проведення лекцій, семінарських і практичних занять з курсантами та слухачами закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання під час викладання навчальних дисциплін «Кримінальний процес України», «Доказування у кримінальному провадженні».

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертаційна робота К. О. Попова складається із анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (188 найменувань на 19 сторінках) та трьох додатків.

У цілому дисертація являє собою системне, цілісне та комплексне дослідження, в якому відповідно до обраної мети і завдань здійснено теоретичне узагальнення й запропоновано нове вирішення наукового завдання. Усі розділи роботи логічно поєднані й відбивають головну, на думку опонента, кримінальну процесуальну ідею, а саме застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації.

Тут варто наголосити, що проблематика притягнення юридичних осіб до кримінально-правового впливу тривалий час залишалася дискусійною у вітчизняній доктрині кримінального права і кримінального процесу. Наукові позиції характеризуються полярністю: від повного заперечення можливості кримінально-правової реакції щодо колективних суб'єктів до обґрунтування концепції функціональної вини юридичної особи, яка реалізується через діяльність її органів або уповноважених осіб. Дискусійність зазначеного питання зумовлена як теоретичними аспектами (проблема суб'єкта кримінального правопорушення, вина, співвідношення індивідуальної та колективної відповідальності), так і процесуальними – зокрема особливостями доказування підстав для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації.

Проведене здобувачем дослідження є завершеним, його вивчення дозволяє зробити висновок про належний рівень отриманих результатів, а сформовані теоретичні положення, пропозиції до законодавства, практичні рекомендації розкривають зміст предмету дослідження.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Отримані Поповим Костянтином Олександровичем результати дисертаційного дослідження щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації рекомендуються для використання у діяльності закладів вищої освіти, в науково-дослідних розробках установ й організацій, дослідниками при написанні статей та монографій, плануванні досліджень за даним напрямом.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача

Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу К. О. Попова, необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту:

1. У дисертації положення щодо правової природи заходів кримінально-правового характеру стосовно юридичних осіб та особливостей доказування у відповідних кримінальних провадженнях загалом викладено аргументовано, однак дискусійним видається висновок автора про їх функціонування у межах квазікримінальної моделі реагування держави. Зокрема, робота потребувала більш чіткого обґрунтування співвідношення таких заходів із кримінальною відповідальністю фізичної особи, а також додаткового розкриття того, яким чином положення глави 37-1 КПК України впливають на формування самостійного предмета доказування у випадках, коли провадження щодо уповноваженої особи є неможливим або ускладненим через її смерть, розшук, відсутність чи інші процесуальні обставини.

2. Автор обґрунтовано підкреслив похідний характер застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру у національній моделі правового регулювання, що базується на принципі особистої та винної відповідальності фізичної особи (підрозділ 1.3.). Водночас відповідні положення потребували більш чіткого теоретико-прикладного розмежування матеріально-правової залежності юридичної особи від вини уповноваженої фізичної особи та процесуальної автономії розгляду питання про застосування до неї заходів кримінально-правового характеру і спеціальної конфіскації. Зокрема, доцільно було б повніше розкрити, яким чином похідний характер такої відповідальності узгоджується з необхідністю самостійного доказування обставин, пов'язаних із корпоративним інтересом, межами повноважень уповноваженої особи, характером отриманої вигоди та підставами спеціальної конфіскації майна.

3. Певною мірою дискусійним є висновок автора щодо місця спеціальної конфіскації у системі заходів кримінально-правового характеру стосовно юридичних осіб. У роботі слушно наголошено на її самостійному характері, однак недостатньо чітко показано співвідношення цього заходу з іншими формами кримінально-правового впливу, передбаченими для

юридичних осіб, а також межі його залежності від встановлення обставин, визначених ст. 96-3 КК України.

4. У підрозділі 3.1 автором наголошується, що спеціальний процесуальний режим доказування щодо юридичної особи формується вже з моменту виникнення передбачених законом підстав для її залучення до кримінального провадження. Також акцентовано увагу на значенні повідомлення про підозру уповноваженій фізичній особі та повідомлення юридичної особи про внесення відомостей до ЄРДР. Водночас, недостатньо чітко розкрито їх співвідношення як юридичних фактів, що зумовлюють набуття юридичною особою процесуального статусу та визначають межі подальшого доказування.

5. Запропонований у дисертації підхід до характеристики судового розгляду у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру загалом є аргументованим, проте окремі його положення потребують додаткової конкретизації. Насамперед доцільно було б чіткіше розмежувати випадки, коли питання про застосування таких заходів вирішується в межах провадження щодо обвинувачення фізичної особи, і ситуації, коли реалізація цього інституту відбувається у спеціальному порядку. Окремого глибшого висвітлення потребує визначення підстав, виду та меж застосування відповідних заходів, а також вирішення питання про спеціальну конфіскацію.

Висловлені зауваження носять переважно уточнюючий характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити автора до наукової дискусії та врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота Попова Костянтина Олександровича є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

1. Дисертаційна робота *Попова Костянтина Олександровича на тему «Доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації»*, подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, в якому отримано науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні кримінальних процесуальних задач в умовах чинного законодавства.

2. Дисертація «Доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор – **Попов Костянтин Олександрович** заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

**Головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції імені Е.О. Дідоренка
доктор юридичних наук,
професор**

Єгор НАЗИМКО

Підпис Назимка Єгора Сергійовича засвідчую

Т.в.о. начальника ВДСД

Вікторія МЕЛЬНИК